

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Аерокосмічний факультет
Кафедра комп'ютеризованих електротехнічних систем та технологій

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

«_____» _____ 2019 р.

Система менеджменту якості

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни
“ Фотометричні пристрої ”

Галузь знань: 14 «Електрична інженерія»
Спеціальність: 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»
Освітньо-професійна програма «Світлотехніка і джерела світла»

Курс – 2   Семестр – 4

Аудиторні заняття   – 68   Диференційований залік – 4 семестр
Самостійна робота   – 67
Усього (годин/кредитів ECTS) – 135/4,5

Індекс НБ–14–141/16–3.11

СМЯ НАУ НП 07.01.07-01-2019

Навчальну програму дисципліни «Фотометричні пристрої» розроблено на основі освітньо-професійної програми та навчального плану № НБ-14-141/16 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» та освітньо-професійною програмою «Світлотехніка і джерел світла», відповідних нормативних документів, наказу від 22.06.2018 р. №309/од., наказу від 27.04.2018 р. №207/од. та наказу від 24.11.2017 р. №562/од.

Навчальну програму розробили:
старший викладач кафедри комп'ютеризованих
електротехнічних систем та технологій _____ Т. Яремич

асистент кафедри комп'ютеризованих
електротехнічних систем та технологій _____ Н. Пряхіна

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» та освітньо-професійної програми «Світлотехніка і джерела світла» - кафедри комп'ютеризованих електротехнічних систем та технологій, протокол № __ від « _ » _____ 2019 р.

Завідувач кафедри _____ В. Квасніков

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично- редакційної ради Аерокосмічного факультету, протокол №__ від « __ » _____ 2019 р.

Голова НМРР _____ В. Кравцов

УЗГОДЖЕНО

Декан АКФ

_____ С. Дмитрієв
« __ » _____ 2019 р.

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма навчальної дисципліни «Фотометричні пристрої» розроблена на основі «Методичних вказівок до розроблення та оформлення навчальної та робочої навчальної програм дисциплін», введених в дію розпорядженням від 16.06.2015р. №37/роз .

Дана навчальна дисципліна є складовою циклу професійно-орієнтованих дисциплін за переліком програми, що формує фахівців спеціальності «Світлотехніка і джерела світла». На базі здобутих знань фахівець зможе практично та теоретично розв'язувати задачі пов'язані з проведенням фотометричних досліджень джерел світла, світлотехнічних приладів та матеріалів.

Метою викладання дисципліни є розкриття сучасних наукових концепцій, понять, методів та технологій у галузі фотометричних досліджень, світлових вимірювань, формування навичок роботи з фотометричним обладнанням, уміння їх використання для світлотехнічних вимірювань та розрахунків.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- оволодіння методами розрахунку світлових величин з урахуванням характеру перетворення випромінювання при взаємодії з різними приймачами енергії випромінювання;
- оволодіння методами визначення технічних характеристик світлотехнічних матеріалів;
- засвоєння методів та алгоритмів проведення фотометричних та спектрофотометричних досліджень;
- формування умінь порівнювати теоретичні розрахунки з даними експерименту;
- засвоєння уявлень і понять колориметрії, методів розрахунку відтворення та застосування кольорів.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен:

Знати:

- методики та схеми проведення фотометричних вимірювань;
- світлові величин та їх характеристики;
- номенклатуру джерел світла, що застосовуються при фотометричних дослідженнях;
- характеристики приймачів оптичного випромінювання та особливості їх використання.

Вміти:

- розрахувати фотометричну установку, визначити її основні конструктивні параметри;
- підібрати та використати фотоприймачі при фотометричному дослідженні процесів оптичного випромінювання;
- здійснювати експериментальні вимірювання світлотехнічних характеристик матеріалів, світлотехнічних пристроїв та фотоприймачів, оцінювати якість проведення досліджень.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох класичних навчальних модулів:

- навчального модуля №1 «Теоретичні основи фотометрії. Фотометричні вимірювання»

- навчального модуля №2 «Основи колориметрії. Колірні вимірювання», кожен з яких є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Навчальна дисципліна «Фотометричні пристрої» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Загальна фізика», «Основи світлотехніки», «Оптичні системи», «Джерела оптичного випромінювання», та є базою для вивчення таких дисциплін, як: «Світлодіодні системи», «Фізичні основи оптоелектроніки» та інших.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Модуль №1 «Теоретичні основи фотометрії. Фотометричні вимірювання»

Тема 2.1.1. Природа оптичного випромінювання.

Природа оптичного випромінювання. Спектральна чутливість органа зору.

Тема 2.1.2. Фотометричні величини.

Основні фотометричні величини і одиниці. Зв'язок між світловими та енергетичними величинами.

Тема 2.1.3. Джерела світла, які використовуються в фотометрії.

Джерела світла у фотометрії. Типи. Особливості застосування.

Тема 2.1.4. Фотометричні еталони.

Міжнародні еталони сили світла. Державний еталон сили світла. Первинний та вторинний світлові еталони. Світловимірюванні лампи. Методики застосування світловимірювальних ламп.

Тема 2.1.5. Фотометричні системи та установки. Візуальна та фізична фотометрія..

Принципи вибору та розрахунку фотометричних систем та установок. Фотометрична куля, фотометрична лава, фотометрична головка.

Тема 2.1.6. Методи та способи обробки фотометричних даних.

Лінійний фотометр, гоніофотометр. Вимірювання сили світла та яскравості переносними приладами. Люксметри. Яскравоміри.

Тема 2.1.7. Вимірювальна апаратура у фотометрії.

Монохроматори. Спектрофотометри.

2.2. Модуль №2 «Основи колориметрії. Колірні вимірювання»

Тема 2.2.1. Колірний простір.

Світлофільтри. Колір у світловій сигналізації. Колір у кінематографії, телебаченні та поліграфії.

Тема 2.2.2. Основи спектральних світлових вимірювань.

Основи спектральних світлових вимірювань. Способи розкладення випромінювання у спектр. Класифікація спектральних приладів.

Тема 2.2.3. Оптичні системи спектральних приладів.

Оптичні системи спектральних приладів. Загальні вказівки до виконання спектрофотометричних вимірювань. Вимірювання спектральних коефіцієнтів пропускання, відбивання, поглинання.

Тема 2.2.4. Системи колориметричних величин.

Системи колориметричних величин. Колір і його компоненти. Колірний простір. Основи побудови колориметричних систем. Адитивне змішування кольорів.

Тема 2.2.5. Практичні колориметричні системи.

Практичні колориметричні системи. Перетворення систем. Система RGB. Міжнародна система XYZ. Основна фізіологічна система ЧЗС. Система L, l, P. Атласи кольорів. Рівноконтрастні системи.

Тема 2.2.6. Колірні вимірювання та розрахунки.

Колірні вимірювання та розрахунки. Розрахунок кольору випромінювання з лінійним спектром.

Тема 2.2.7. Колірні вимірювання та розрахунки.

Розрахунок випромінювання з суцільним спектром. Визначення колірної температури випромінювання.

Тема 2.2.8. Відтворення кольору.

Адитивне відтворення кольору. Субтрактивне відтворення кольору. Оцінка якості відтворення кольору. Визначення індексу передачі кольору.

Тема 2.2.9. Основні принципи вимірювання кольору.

Способи вимірювання кольору. Колориметри. Диск Максвелла.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

3.1. Основні рекомендовані джерела

- 3.1.1. Справочная книга по светотехнике. /Под. ред. Ю.Б. Айзенберга./ – М.: Знак, 2006, – 972с.
- 3.1.2. Зеленков І.А. Фотометрія: Навчальний посібник. – К.: НАУ, 2003, – 212с.
- 3.1.3. Козлов М.Г., Томский К.А. Светотехнические измерения. – С-Пб.: Изд-во «Петербургский ин-т печати», 2004, – 320с.
- 3.1.4. Гуревич М.М. Фотометрия (теория методы и приборы). – Л.: Энергоатомиздат, 1983, – 268с.
- 3.1.5. Тиходеев П.М. Световые измерения в светотехнике. – М.: Госэнергоиздат, 1962, – 464с.
- 3.1.6. Вугман С.М., Вдовин Н.С. Тепловые источники света для метрологии. – М.: Энергоатомиздат, 1988, – 92с.
- 3.1.7. Основы оптической радиометрии. /Под ред. Проф. А.Ф. Котюка./ – М.: ФИЗМАТЛИТ, 2003, – 544с.

3.2. Додаткові рекомендовані джерела

- 3.2.1. ГОСТ 26148-84. Фотометрия. Термины и определения.
- 3.2.2. ДСТУ ГОСТ 8.332:2008. Световые измерения.
- 3.2.3. ДСТУ 3623-97. Лампи електричні. Терміни та визначення.
- 3.2.4. ДСТУ 3394-96. Метрологія. Схема для вимірювання світлових величин.
- 3.2.5. ДСТУ 2691-94. Метрологія. Терміни та визначення.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				